

Mutlu KAYA - Cevdet YILMAZ (2019)

“Samsun’un Endüstriyel Miras Turizmi Potansiyeli / Samsun’s Industrial Heritage Tourism Potential”, *II. Uluslararası Coğrafya Eğitimi (UCEK 2019) Kongresi Tam Metin Bildiriler Kitabı / International Congress of Geographical Education (ICGE 2019) (Proceedings)*, (Ed.: E. Artvinli), (3-5 Ekim 2019 / Oct. 2019) Eskişehir, (978-987).

ISBN: 978-605-031-406-9.

SAMSUN'UN ENDÜSTRİYEL MİRAS TURİZMİ POTANSİYELİ

Dr. Öğr. Üyesi Mutlu KAYA, 19 Mayıs Üniversitesi, mutlu.kaya@omu.edu.tr
Prof. Dr. Cevdet YILMAZ, 19 Mayıs Üniversitesi, cyilmaz@omu.edu.tr

Özet

Günümüz dünyasında etkisi her geçen gün daha fazla artan kentleşme ve küreselleşme olguları insanların kültürel değer ve birikimlerinde çoğu negatif yönde çok önemli değişim ve yok oluşlara sebep olmaktadır. Bu süreç bilgi toplumuna geçiş ile birlikte kültürel mirasın korunması gerektiği bilincini doğurmuştur. Önceleri sadece tarihi yapıları korumak gibi algılanan kültürel miras kavramı gün geçtikçe koruma sınırlarını genişletmiş ve "endüstriyel miras" gibi alanların da bu kapsama girmesine imkân sağlamıştır.

Üretim süreçleri, inşaat tarzı, ticarî ilişkiler, üretim için kullanılan alet ve makineler, iletişim ve ulaşım araçları, işgücünün çalışma alışkanlıkları gibi birçok konuda bilgi veren endüstriyel miras unsurları aynı zamanda insanlarla birlikte yaşamış ve dönemlere tanıklık etmiş birimler olarak kendi dönemlerine ait toplumsal şartlar hakkında da kanıt oluşturmaktadırlar. Aktif olduğu dönemlerde insanların refahına katkıda bulunan ve hafızalarda silinmez izler bırakmış tesislerin zamanla ömürlerini tüketerek kullanım dışı kalmaları çok arzu edilmese de kaçınılmaz bir sonudur. Bu tür tesislerin sökülüp yok edilmek yerine günümüzde müze, restoran, otel, alışveriş ya da kongre merkezi gibi kullanımlara açılması endüstriyel miras kavramının gelişmesi ile mümkün hale gelmiştir.

Diğer yandan, endüstriyel miras yapıları ve eklentilerinin turistik alan olarak organize edilmeleri, başta bilim insanları ve teknoloji tarihi meraklıları olmak üzere, bizzat bu tesislerde çalışanların kendileri ve yakınları olmak üzere bu miras unsurlarını görmek isteyen birçok ziyaretçiyi kendine çekmekte, bu yönü il endüstriyel miras önemli bir turizm potansiyeli oluşturmaktadır.

Karadeniz Bölgesi'nin önde gelen illerinden biri olan Samsun'da; Samsun Tekel Sigara Fabrikası, Bafra Tütün Müzesi, Tekkeköy Tren İstasyonu, Samsun Cerrahi Aletler Müzesi ve Havza Sekizgöz Un Fabrikası endüstriyel miras niteliği taşıyan en önemli yapılardır. Bafra Tütün Müzesi'nde tütünün ekiminden sigara haline gelinceye kadar geçen tüm süreci içeren alet ve makineler sergilenmektedir. Samsun Tekel Sigara Fabrikası'nın sadece binaları korunmuş durumda olup halen alışveriş merkezi olarak kullanılmaktadır. Samsun-Çarşamba demiryolu hattı üzerinde yer alan Tekkeköy Tren İstasyon binası restore edilmiş ve kent müzesi olarak kullanılmaktadır. Vaktiyle lokomotif bakım-onarım atölyesi olarak kullanılan Devlet Demiryollarına ait tarihi bina bugünlerde restore edilerek Samsun Cerrahi Aletler Müzesi'ne dönüştürülmektedir. Son olarak örneklendirebileceğimiz Havza Sekizgöz Un Fabrikası ise restorasyon çalışmalarının plânlama aşamasında olduğu bir yapıdır.

Bu çalışmada endüstriyel miras değeri taşıyan ve yukarıda adı geçen önemli yapılar üzerinde durulmuştur. Bu tesislerin korunma ve kullanım şekilleri açıklanmaya çalışılmış, söz konusu yapıların endüstriyel miras turizmi açısından taşıdığı değer araştırılmış, mevcut potansiyelin harekete geçirilmesini sağlayacak önerilerde bulunulmuştur. Sadece Samsun'un değil, Reji İdaresi ve Samsun Sigara Fabrikası örneğinden hareketle, ülkemizin sanayi geçmişine ayna tutan bu endüstri mirasının sadece binalar olarak korunmaları değil; imalatın tarihçesi, üretim aşamaları, işçilerin çalışma şartları ve yaşam koşulları gibi sosyo-ekonomik unsurları da gelecek nesillere aktarma adına büyük önem taşımaktadır. Böyle bir koruma yaklaşımı hem mirasın gelecek kuşaklara aktarımını sağlayacak hem de bu alanları Samsun için önemli turizm destinasyonları haline getirecektir.

Anahtar Kelimeler: Samsun, Endüstriyel Miras, Turizm

SAMSUN'S INDUSTRIAL HERITAGE TOURISM POTENTIAL

Abstract

In today's world, the effects of urbanization and globalization, whose effects are increasing day by day, lead to significant negative changes and extinctions in the cultural values and accumulations of people. This process led to the awareness that cultural heritage should be protected with the transition to information society. The concept of cultural heritage, which was previously perceived as protecting only historical buildings, has gradually expanded its protection boundaries and allowed areas such as industrial heritage da to be included in this scope.

11. Uluslararası Coğrafya Eğitim Kongresi (UCEK-2019)

Güçlü Coğrafya Eğitimi, Güçlü Gelecek!

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Kongre ve Kültür Merkezi
3-5 Ekim 2019, Eskişehir/TÜRKİYE

11. International Congress on Geographical Education (ICEG-2019)

Powerful Geographical Education, Powerful Future!

Eskişehir Osmangazi University,
3-5 October 2019, Eskişehir/TURKIYE

Industrial heritage elements that provide information about production processes, construction style, commercial relations, tools and machines used for production, communication and transportation tools, work habits of the labor force, as well as the units that lived and witnessed the periods, also about the social conditions of their periods. They constitute evidence. It is an inevitable end to the facilities that contribute to the welfare of people during their active periods and have left indelible traces in their memories, but are not desirable to use out of their lives. Instead of dismantling and destroying such facilities, it has become possible with the development of the concept of industrial heritage, to be opened to use such as museums, restaurants, hotels, shopping centres or congress centres.

On the other hand, the organization of industrial heritage structures and add-ons as a touristic area attracts many visitors, especially scientists and technology enthusiasts, those who work in these facilities themselves and their relatives, who want to see these heritage elements tourism potential.

Bafra Tobacco Museum, Samsun Monopoly Cigarette Factory, Tekkeköy Train Station, Samsun Surgical Instruments Museum and Basın Sekizgöz Flour Factory are the most important buildings that have the characteristics of industrial heritage in Samsun, which is the largest and most developed city of the Black Sea Region. The Bafra Tobacco Museum exhibits tools and machinery that cover the entire process from planting tobacco to cigarettes. Only buildings of Samsun Tekel Cigarette Factory are preserved and are still used as a shopping center. Tekkeköy Railway Station building on the Samsun-Çarşamba railway line has been restored and used as a city museum. The historical building of the State Railways, which was once used as a locomotive maintenance and repair workshop, is now being restored and converted into the Samsun Surgical Instruments Museum. Finally, Havza Sekizgöz flour factory, which we can exemplify, is a structure in which the restoration works are in the planning stage.

In this study, the important buildings mentioned above which have industrial heritage value are mentioned. The protection and usage methods of these facilities were tried to be explained, the value of these buildings in terms of industrial heritage tourism was investigated and suggestions were made to activate the existing potential.

Not only from Samsun, but from the example of the Reji Administration and Samsun Cigarette Factory, this industrial heritage, which mirrors the industrial past of our country, is not only preserved as buildings; It is also of great importance to transfer socio-economic factors such as the history of manufacturing, production stages, working conditions of workers and living conditions to future generations. Such a conservation approach will not only ensure the transfer of heritage to future generations, but will also make these areas an important tourism destination for Samsun.

Keywords: Samsun, Industrial Heritage, Tourism.

Giriş

18.yüzyılda İngiltere’de başlayan Endüstri Devrimi, insanlık tarihinin toplumsal ve ekonomik dönüşümünde etkin rol oynamıştır. Endüstri Devrimi ile üretim sürecindeki insan gücünün yerini makineler almış, üretim biçimi değişmiştir. Bu temel gelişme sosyal, ekonomik ve fiziksel çevreyi değiştirmiş; bir taraftan tetiklediği iç göçe bağlı olarak kentleşmenin doğuşunu sağlarken, diğer yandan mekânsal ve strüktürel anlamda sunduğu yenilikler ile farklı tiplerde endüstri yapılarının üretilmesine de olanak sağlamıştır (Barboros ve Örmecioğlu, 2018). 20.Yüzyıl’ın ikinci yarısından itibaren başlayan çevrecilik hareketi eski sanayi tesislerinin yerini çevreyi daha az kirleten tesislere bırakmaya başlaması ile sonuçlanmıştır. Sanayideki bu yenileşme hareketi birçok üretim tesisi ve fabrikanın kapatılmasına, beraberinde de işsizlik, büyük kentsel bölgelerin gerilemesi ya da demografik değişiklikler gibi olumsuz sonuçlara neden olmuştur. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde birçok sanayi kompleksleri ve bölgeleri terk edilmiş ve tesislerin çoğu sıklıkla çürümeye bırakılmıştır (Curcic, N., Garaca, V., Vukosav, S. and Bradic, M. 2015).

Endüstriyel üretimin gerçekleştirildiği ancak günümüzde işlevini yitirmiş ve terk edilmiş bu yapılar, belirli bir dönemin tanığı olması nedeniyle değerlidir. Kullanım özelliğini yitiren ve rant tehdidi altında hızla yok olmakta olan yapıların taşıdığı tarihsel, teknolojik, sosyal, mimari ve bilimsel değerler farkındalığının artması sonucunda “endüstri mirası” kavramı geliştirilmiştir (Barboros ve Örmecioğlu, 2018). Endüstriyel miras, sanayi geçmişi hakkında bilgi verdiği gibi aynı zamanda içinde bulunduğu toplumun günlük faaliyetleri hakkında da bilgiler barındırır. Tesislerin büyüklüğü ve binaların boyutu,

inşaat tarzı, tesislerin faaliyetleri ve ticari ilişkileri, alet ve makineler, iletişim ve ulaşım hizmetleri, işgücünün mesleki profili, çalışma alışkanlıkları ve gelenekleri, üretim ve işletme hakkında tarihsel bilgiler verdiği gibi o döneme ait toplumsal şartlar hakkında da bilgi verir (Yıldız, 2019). Etnografik nesnelere olan bu birimler insanlarla birlikte yaşamış ve üzerinde çalışan bir halkın kültür ve geleneklerine tanık olmuşlardır (Çurčić, et al. 2015). Zaten endüstriyel mirasa konu olan yapıların değeri onun inşa edildiği ya da sanatsal değerinden çok bir endüstriyel süreç ve toplumsal yaşayışa ve toplumu değiştiren süreçlere tanıklığıdır (Edward and I Coit, 1996). Bu manada kullanım dışı kalan eski sanayi tesis ve kuruluş yerlerinin nasıl değerlendirilmesi gerektiği, bunlardan turizm anlamında nasıl yararlanılabileceği gibi hususlar tartışılmaya başlanmış ve Avrupa, ABD ve Japonya'da olduğu gibi ağır sanayi tesislerini büyük kentlerin dışına çıkaran kentlerde yeni bir mekânsal yapılanma dönemine girilmiştir (Kaya, 2015:177). Sanayi kentleri olmaları gereğince endüstrinin kent merkezinde yer aldığı bu şehirlerde, boşalan endüstri tesisleri, liman ve tersaneler ortaya çıkan yeni kentsel mekân ihtiyaçları için yeniden kullanım gereksinimiyle dönüştürülmeye başlanmışlardır (Kazas, 2008:14) (Foto 1-2-3).

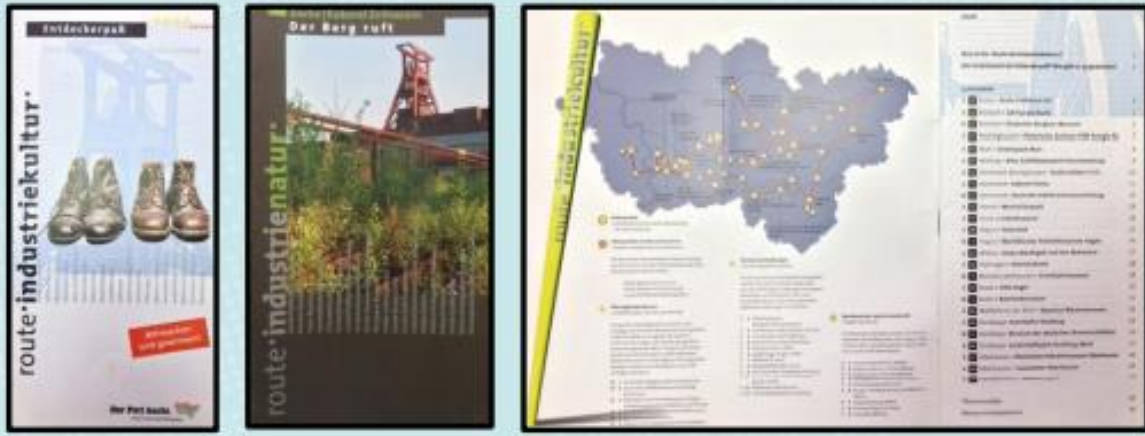

Foto 1-2-3. Almanya'nın Ruhr Havzası'nda endüstriyel miras unsurlarının dağılımı ve bunların ziyareti ile ilgili rotaları içeren turizm broşüründen örnekler

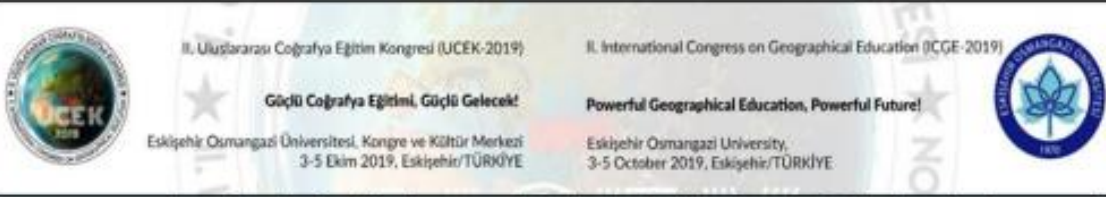
Endüstriyel miras; tarihi, teknolojik, sosyal, mimari ve bilimsel değere sahip endüstriyel kültür kalıntılarından oluşur. Bu kalıntılar binalar ve makineler, atölyeler, imalathane ve fabrikalar, maden ocakları, işleme ve arıtma kompleksleri, depo ve kilerler, enerji üretim, nakil ve kullanım alanları, taşıma ve tüm altyapıları, değişik tarzda inşa edilmiş konutlar, ibadet etme veya öğretim gibi endüstriyle bağıntılı sosyal eylemler için kullanılan yerler olarak tanımlanabilir (TMMOB, 2006; Elhan, 2009:12; Yıldız, 2019). Endüstriyel miras olarak yapılar tek başlarına ele alındıklarında ait olduğu çağın sosyal ve kültürel boyutunu tam olarak yansıtamayabilirler. Bu nedenle yapılar ilave olarak arazi, peyzaj ve arkeolojik alanlar gibi öğeler bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmalıdır (Karıptaşa vd., 2015:513).

Endüstriyel yapılar yeniden işlevlendirilerek hem terk edildiği köhneleşmiş durumdan kurtulmakta hem de kendi kendinin bakımını sağlayabilecek ekonomik sürekliliği de sağlayabilmektedir. Böylece çevrelerinin de gelişmesini sağlayarak bölgede yaşayan halkın da, endüstriyel miras turizmi adı altında ekonomik olarak kalkınmasına yardımcı olmaktadır. Endüstriyel miras turizmi sayesinde gerçekleştirilen restorasyon ve yeniden kullanım sayesinde hantal ve çirkin görülen endüstriyel tesisler yenilikçi bir kalkınma için temel ve endüstriyel mirasa ilişkin başarılı bir turizm ürünü meydana getirmiş olacaktır. Mevcut yapının korunarak binanın yeniden işlevlendirilmesiyle hem ekolojik anlamda doğal çevreye en az zarar verilecek hem de ekonomik olarak yapı ve çevresini çekim merkezine dönüştürecektir (Büyükarşlan ve Güney, 2013).

Türkiye'de endüstriyel miras turizmi

Ülkemizde, teknoloji tarihine ait belge ve verilerin bir araya getirilerek yazılması çok eski bir geçmişe sahip değildir. Bu sebeple endüstri arkeolojisi kavramının bilimsel bir alan olarak kuramsallaştırılması, araştırma ve koruma yöntemlerinin belirlenerek birçok örnekte uygulanmış olması bu uygulamaların ülkemizde bilimsel olarak yapılar başarılı sonuçlar elde edilmesi adına önemli bir fırsattır. Endüstri arkeolojisi kavramının ülkemizde gelişmemiş olması sadece sanatsal ve mimari değer taşıyan yapıların

korunmasına sebep olmaktadır. Bu durum endüstri arkeolojisi adına değerli olan sit alanı ya da ekipmanlarının önemsenmemesine ve böylece geri dönüşsüz olarak yok edilmesine neden olmaktadır. Bu yüzden ülkemizde korumanın ilk aşaması olarak ciddi bir envanter çalışması yapılarak bu alanlar belgelenmeli ve bu bilgilerin kaybolması engellenmelidir. Unutulmamalıdır ki bu bilgiler ülkemizin ekonomisini ve gelişmesini etkileyen sanayileşme hareketinin aşamalarının belgeleridir (Tolga, 2006:17).

Bu anlamda İstanbul'da Hasköy Lengerhane ve Şirket-i Hayriye Tersanesi'nin Rahmi Koç Müzesi'ne (Foto 4-5), Cibali Tütün Fabrikası'nın Kadir Has Üniversitesi'ne, Silahtarğa elektrik santralının Santralistanbul adı altında bir kültür merkezine (Foto 6-7), İzmit'teki SEKA'nın kağıt müzesine (Foto 8-9), Eskişehir'de Tepebaşı Belediyesi sınırları içinde kalan eski Kurt Tuğla - Kiremit Fabrikası'nın Espark AVM'ye (Foto 10), Samsun Tütün Fabrikası'nın Bulvar Yaşam Merkezi'ne, İzmir Halkapınar Un Fabrikası'nın bir iş eğitimi merkezine, Darphane-i Amire'nin İstanbul Müzesi'ne, Tophane-i Amire'nin Mimar Sinan Üniversitesi Kültür ve Sanat Merkezi'ne, Bakırköy İspirtohanesi'nin İstanbul Teknik Üniversitesi İspirtohane Konservatuvarı ve Kültür Merkezi'ne, Bakırköy İspirtohanesi'nin İstanbul Teknik Üniversitesi İspirtohane Konservatuvarı ve Kültür Merkezi'ne, Aksaray'daki Azmi Milli Un Fabrikasının Bilim ve Sanayi Müzesine dönüştürülmesi ve İstanbul Tuz Ambarı endüstriyel miras konusunda başarılı çalışmalara örnek oluşturmaktadır (Kaya ve Yılmaz, 2018).

Foto 4-5. 1994 yılında ziyarete açılan Rahmi M. Koç Müzesi, Haliç'in kuzey yakasında yaklaşık 27 bin metrekarelik alana yayılan müze, üç ana bölümden oluşmaktadır. Müze için 1991 yılında geçmişi, Sultan III.Ahmet devrine uzanan tarihi Lengerhane binasının satın alınmasıyla başlamıştır. Bu binada yürütülen restorasyon çalışmalarının ardından Aralık 1994'de müze ziyarete açılmıştır. Kısa süre sonra sergileme alanlarının yeterli gelmesiyle Lengerhane'nin hemen karşısındaki, harap durumda olan Hasköy Tersanesi satın alınmış ve bu kısmın restorasyonu 2001 yılında tamamlanmıştır.

Foto 6-7. Santralistanbul'a dönüştürülen Silahtarğa Elektrik Santrali, Osmanlı Devleti'nin kent ölçekli ilk elektrik üretim tesisidir. Santralistanbul, bünyesinde gerçekleştirdiği sanatsal ve kültürel etkinlikler çerçevesinde kentsel canlanmaya katkıda bulunmayı hedefleyen kapsamlı, çok boyutlu ve

disiplinler arası nitelikte uluslararası bir platform olması için planlanarak 8 Eylül 2007'de açılmıştır.

Foto 8-9. SEKA Kâğıt Müzesi, Türkiye'de kâğıt üretimi dendiğinde akla gelen en önemli kurum olan SEKA'da ziyaretçilere, her yönüyle kâğıdı, kâğıdın tarihini ve üretim süreçlerini keşfedecek bir düzenleme yapılmış ve farklı yaş gruplarına uygun çağdaş bir sergileme yaklaşımı kullanılmıştır.

Foto 10. Eskişehir'de eski Kurt Tuğla - Kiremit Fabrikası'ndan kalan baca. Fabrika yıkılıp yerini Espark AVM'ye bırakınca fabrikadan kalan bu baca tek tek numaralandırılarak sökülmüş ve yeniden aslına uygun olarak inşa edilmiştir. Tek başına bu baca bile şehir içinde bu semtte yaşayanlar ya da burayı ziyaret edenler açısından geçmişle bağ kurmada önemli bir fonksiyon icra etmektedir.

Samsun'un Endüstriyel Miras Turizmi Potansiyeli

Tekkeköy Kent Müzesi (Tren İstasyonu)

Tekkeköy ilçesi Hürriyet Mahallesi'nde yer alan tarihi tren istasyon ve lojman binası Samsun-Çarşamba arasında 1926 yılında yapılan demir yolu hattı güzergâhında yer almaktadır. İnşa tarihi hakkında bilgi veren herhangi bir belge bulunmamasıyla birlikte demir yolu ile aynı tarihlerde yapılmış olduğu düşünülmektedir.

Özellikle tütün taşımacılığında kullanılan demiryolu hattında yer alan istasyon, arşivlerdeki fotoğraf ve çizimlerden anlaşıldığına göre ilk planda iki katlı iken sonra tek kata indirilmiştir. Uzun yıllar atıl durumda bakımsız kalan Tekkeköy tarihi tren garı restore edilerek kent müzesi olarak turizme kazandırılmıştır (*Foto 11-12*). Tekkeköy Kent Müzesi içerisinde yer alan her bir oda da Karadeniz, Mübadil, Roman ve Kafkas kültürüne ait, yöre halkından toplanan manevi ve tarihi değeri bulunan eşyalar sergilenmektedir. Ziyaretçilerin oturup semaver çayı içebileceği ve yiyecekler bulabileceği bir kafe bölümü yer almaktadır. 150 yıllık çınar ağaçlarıyla çevrili olan 10.000 m²'lik bu alanda çocuk parkı, saat kulesi ve sokak hayvanlarının beslenmesi için bir bölüm oluşturulmuş çevre düzenlemesi de yapılarak Nostalji Park olarak adlandırılmıştır.

11. Uluslararası Coğrafya Eğitim Kongresi (ICEK-2019)

Güçlü Coğrafya Eğitimi, Güçlü Gelecek!

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Kongre ve Kültür Merkezi
3-5 Ekim 2019, Eskişehir/TÜRKİYE

11. International Congress on Geographical Education (ICGE-2019)

Powerful Geographical Education, Powerful Future!

Eskişehir Osmangazi University,
3-5 October 2019, Eskişehir/TÜRKİYE

Foto 11-12. Tekkeköy Tren İstasyonunun eski hali (solda) ve restorasyondan sonra kent müzesine dönüştürülmüş halinden görünüm (Foto 10 Çetin Koşar, Foto 11 Manolya Midilli).

Bafra Tütün Müzesi

1970'li yılların sonuna kadar Türkiye'de tiryakilerin en çok tercih ettiği filtresiz sigaralardan biri olan Bafra'ya ismini veren Bafra ilçesi için tütün tarımı oldukça önemli bir yere sahiptir. Tütüne gelen kotalar sonucu üretim azalmış ve sigara üretimi durmuş olsa da bu kültürel varlığı gelecek kuşaklara taşımak adına bir Tütün Müzesi oluşturulmuştur. 2016 yılında inşaat çalışmaları tamamlanan müze 2018 yılında ziyaretçi kabulüne başlamıştır. Bafra'nın en önemli tarım ve kültür öğelerinden olan tütünün önemine atfen yapılan ve 2016 yılında açılan bu müzede tütün tarımı ve sigara üretiminde kullanılan alet ve makineler sergilenmektedir (Foto 13-14-15). Ayrıca müze bahçesinde tütünün yetişmesindeki tohumdan/kurutulmasına bütün aşamalar uygulamalı olarak gösterilmektedir. Müzede, ziyaretçilerin dinlenmesi için bir kafeterya ve hediyelik eşya satım bölümü bulunmaktadır. Bu bölümde Samsun ve Bafra temalı hediyelik eşyalar pazarlanmaktadır.

Foto 13-14-15. Müze içinde tütün üretiminin ve sigaraya dönüşümünün tüm aşamalarını anlatan fotoğraflar, bal mumu heykeller ve üretimde kullanılan alet ve makineler sergilenmektedir.

Samsun Cerrahi Aletler Müzesi

Samsun, Türkiye'nin önde gelen medikal cerrahi alet üretim merkezlerinden biridir. Samsun'un İlkadım ilçesinde yer alan Lokomotif Tamir Atölyesi binasının Medikal Cerrahi Aletler Müzesi ne dönüştürülmesi projesi 2016 yılında başlamıştır. Kullanım alanı 1415 metrekare olan müze tamamlandığında Samsun'un geçmişten bugüne cerrahi alet üretimindeki geçtiği aşamaları ve cerrahi el aletleri üretiminde kullanılan araç ve gereçleri tanıtan ve sergileyen bir merkez olacak, müzede yaklaşık 10 binden fazla cerrahi el aleti sergilenecektir (Foto 16).

Foto 16. Müze olarak kullanılacak lokomotif tamir atölyesinin restorasyon sonrası görünümü.

Samsun Bulvar Yaşam ve Alışveriş Merkezi

Samsun'da şehrin merkezi olarak kabul edilen Cumhuriyet Meydanı'nda yaklaşık olarak 23.000 metrekare alan üzerinde kurulan bulunan Sigara Fabrikası, 110 yıl boyunca faal durumda kalmıştır. Fabrika yerleşkesi içinde ana üretim binası yanında, yönetim, depo ve bakım tesisleri de yer almaktadır. Ortalama 1.000 kişiye yakın çalışanla hizmet veren tesis, 1997 yılında kapatılmış, 2006 yılında da Bakanlar Kurulu Kararı ile yenileme alanına dönüştürülmüştür. Yenileme sonucunda 2012 yılında hizmete açılan yaşam merkezi 17.400 metrekarelik bir alan üzerine kurulmuştur (Foto 17-18-19-20-21-22-23). 16.000 metrekarelik kiralanabilir alana sahip olan Bulvar Samsun'un, 11.600 metrekaresi mağazalara, 2.400 metrekaresi restoran ve kafelere, 2.000 metrekaresi ise ofis alanlarına ayrılmıştır. Bulvar Samsun içinde kültür, sanat ve eğlence etkinliklerinin gerçekleştirileceği geniş bir meydan bulunmaktadır. Meydanın ortasında yıllarca bu fabrikada çalışarak ülke ekonomisine büyük katkı sağlayan emekçilere şükran duygularını ifade etmek için bir heykel yer almaktadır.

II. Uluslararası Coğrafya Eğitim Kongresi (UCEK-2019)

Güçlü Coğrafya Eğitimi, Güçlü Gelecek!

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Kongre ve Kültür Merkezi
3-5 Ekim 2019, Eskişehir/TÜRKİYE

II. International Congress on Geographical Education (ICGE-2019)

Powerful Geographical Education, Powerful Future!

Eskişehir Osmangazi University,
3-5 October 2019, Eskişehir/TÜRKİYE

Foto 17-18-19-20-21-22-23. Bulvar Samsun'un restorasyondan önceki ve restorasyondan sonraki görünümü (Foto 16-17-18-19 İpek vd.; 20-21-22 <http://www.bulvarsamsun.com.tr/galeri/>den).

Havza Sekizgöz Un Fabrikası

Osmanlı Devleti döneminden kalan ve yakın çevrenin en büyük un fabrikası olan yapı, Havza ilçesinde Çeltik Boğazı adı verilen yerde yer almaktadır (Foto 24-25). Un fabrikası yerleşkesinin bulunduğu alan üzerindeki tüm tesislerle birlikte Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından kamulaştırılmıştır. Bu tesis endüstriyel miras olması yanında bir özelliğe daha sahiptir. Kurtuluş Savaşı'nda Atatürk'ün Havza'da bulunduğu günlerde Milli Mücadelenin örgütlenmesi amacıyla yapılan görüşme ve toplantılara ev sahipliği yapmıştır. Yapılacak restorasyon çalışmalarında bu yapının hem endüstriyel miras açısından hem de tarihsel rolü açısından değerlendirilmesi ve ikisini de en iyi sergileyecek şekilde bir çalışmanın yapılması projenin başarıya ulaşması için oldukça önemlidir.

Foto 24-25. Hidrolik enerji ile üretim yapan tesis kendi döneminde yakın çevrenin en önemli endüstri yapılarından biri olarak yakın yıllara kadar üretime devam etmiştir.

Sonuç

Endüstriyel miras niteliğine sahip olan yapıların en önemli özellikleri, tanıklık ettiği döneme ait üretim teknik ve süreçlerinin özelliklerini sunan, döneminin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını yansıtan, bulunduğu bölgenin tarihinde ve gelişiminde önemli bir yer tutan yapılar olmasıdır.

Endüstri mirası, yapı ve donanımlarını koruyarak gelecek nesillere kalıcı olarak aktarabilmek, hatta kullanılabilir hale getirilerek üretimin tüm aşamalarını içine alan, üretimin tarihçesi ve evrimini, işçilerin çalışma şartlarını aktarabilecek bir müze haline getirmek önemli bir husustur. Çünkü bu tesisler ülkenin sanayi geçmişine ayna tutmasının yanı sıra toplumsal bellek, yaşam tarzı ve yerel kültürü tanımlayan öğeleri de bünyesinde barındırmaktadır. Samsun özelinde bu duruma bakıldığında;

- Tekkeköy Tren İstasyonu binası aslına uygun restore edilmiş fakat kent müzesi olarak düzenlenmiş ve etnografya müzesi gibi kullanılmaktadır.
- Bafra Tütün Müzesi, içerik olarak endüstriyel miras tanımına uygundur, fakat kurulu olduğu bina eski kaymakamlık binasıdır.
- Samsun Bulvar Yaşam Merkezi (Bulvar AVM) bina olarak aslına uygun restore edilmiş fakat içinde Tütün Fabrikasına, çalışanlarına ve aktif olduğu dönemlere ait izlere rastlanılmamaktadır.
- Samsun Cerrahi Aletler Müzesi lokomotif tamir atölyesi binasına kurulmuştur. Cerrahi aletler ile lokomotif tamiri arasında bir ilgi yoktur.

Yapılan çalışmalar çok önemli olsa da, binaların restorasyonu ve korunmasına gösterilen titizlik binaların geçmişte asıl kullanım şekillerine uygun değildir. Söz konusu tesisler aslına uygun restore edildikleri kadar bir zamanlar hangi faaliyetler için kullanılmışlarsa o şekilde restore edilmeleri daha isabetli olurdu. Böylece bu tesislerin, sanayi tarihine ilgi duyanlar, bu tesislerde çalışanların yakınları, bilim adamları vd. tarafından daha fazla ilgi göreceği kuşkusuzdur. Bütün bunlar göz önüne alınarak henüz çalışmaların başlamadığı Havza Un Fabrikası örnek bir koruma yaklaşımı ile ele alınmalıdır. Aslına uygun bir koruma yaklaşımı ile tesis hem bir miras unsuru hem de bir turizm destinasyonu haline gelecektir.

Kaynakça

- Barbaros A. E. ve Örmecioğlu, H. T. (2018). Endüstri yapılarının kültürel miras olarak değerlendirilmesi: Antalya Tekirova Maden İşleme Tesisi örneği. *Journal of International Social Research*, 11(60).
- Büyükarıslan, B. ve Güney, E.D. (2013). Endüstriyel miras yapılarının yeniden işlevlendirilme süreci ve İstanbul Tuz Ambarı örneği. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*. Cilt 6(2), 31 - 58.
- Curcic, N., Garaca, V., Vukosav, S. and Bradic, M. (2015). Regeneration of industrial heritage in terms of sustainable tourism development. *International Scientific Conference Geobalcanica 2015* <http://geobalcanica.org/wp-content/uploads/GBP/2015/GBP.2015.60.pdf> adresinden elde edilmiştir.
- Edwards, J. A. and Coit, J.C.L. (1996). Mines and quarries industrial heritage, tourism. *Annals of Tourism Research*, 23(2): 341-63

- Elhan, S. (2009). Kentsel bellek bağlamında sanayi mirasının değerlendirilmesi: İstanbul Haliç örneği. (Yayımlanmamış Y.L. Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- İpek, N., Yılmaz, C. ve Seylan, A. (2016). Fotoğraflarla Samsun - II (1919-1960), Samsun Büyükşehir Belediyesi Kültür Yay., Samsun, ISBN 978-605-83721-1-5.
- Karıptaşa, F., Erdiñç, J.E. ve Diñçer, B.Ö. (2015). Endüstriyel mirasın kentlerdeki kültürel sürdürülebilirlik bağlamında incelenmesi. *II. Uluslararası Sürdürülebilir Yapılar Sempozyumu (28-30 Mayıs 2015) Bildiriler Kitabı* içinde (512-516).
- Kaya, M. (2011). Türkiye'nin ilk sanayi kasabalarından biri, Ayancık Sinop. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kaya, M. (2015). Ayancık ve yakın çevresinin ekoturizm potansiyeli. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kaya, M. ve Yılmaz, C. (2018). Endüstriyel miras turizmi için bir örnek: Ayancık-Zingal Orman İşletmesi (Sinop). *Erciyes Üniv. Sos. Bilimler Enst. Dergisi*, 32(44), 121-162.
- Kazas, J. (2008). Endüstriyel miras kapsamındaki alanların kentsel yenilemeyi oluşturmadaki rolünün irdelenmesi "Ödemiş örneği". (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Saner, M. (2012). Endüstri mirası: kavramlar, kurumlar ve Türkiye'deki yaklaşımlar, *Planlama 2012/1-2*, Sayı: 52, TMMOB Şehir Plancıları Odası: 53-66.
- Tolga, H. B. (2006). Endüstriyel alanların dönüşümü, kentsel mekana etkileri: Beykoz Kundura ve Deri Fabrikası için bir dönüşüm senaryosu. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- TMMOB. (2006). Dosya 03: Dosya Konusu: Endüstri Mirası. Mimarlar Odası Ankara Şubesi. www.mimarlarodasiankara.org/dosya/dosya3.pdf adresinden elde edilmiştir.
- Yıldız, M.S. (2019). Karadeniz Ereğli'de bir endüstri mirası: lokomotif bakım atölyesinin yeniden işlevlendirilmesine yönelik bir öneri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.

II. INTERNATIONAL CONGRESS OF
GEOGRAPHICAL EDUCATION (ICGE-2019)
II. ULUSLARARASI
COĞRAFYA EĞİTİMİ
KONGRESİ (UCEK-2019)

BİLDİRİLER
KİTABI
PROCEEDINGS

3 - 5 EKİM / OCTOBER 2019
ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
ESKİŞEHİR / TÜRKİYE

II. ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ KONGRESİ BİLDİRİLER KİTABI
(UCEK-2019)

PROCEEDINGS OF II. INTERNATIONAL CONGRESS ON GEOGRAPHICAL
EDUCATION
(ICGE-2019)

3-5 Ekim 2019, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Kongre ve Kültür Merkezi, Eskişehir,
Türkiye

Editör/Editor

Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ
Kongre Başkanı

Yardımcı Editörler/Associate Editors

Araş. Gör. Dr. Aliye Nur ERCAN GÜVEN

Araş. Gör. Z. Melis DEMİR

Araş. Gör. Rabia GÜRBÜZ US

Kıtap ve Kapak Tasarım /Book and Cover Design

Dr. Öğretim Üyesi Z. Fatih İNEÇ

ISBN: 978-605-031-406-9

II. ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ KONGRESİ BİLDİRİLER KİTABI
(UCEK-2019)

PROCEEDINGS OF II. INTERNATIONAL CONGRESS ON GEOGRAPHICAL EDUCATION
(ICGE-2019)

E-kıtap ISBN/e-book ISBN: 978-605-031-406-9

Birinci Baskı/Tek Cilt

Kongreler ve Toplantılar / Yükseköğretim / Coğrafya Eğitimi

E-Kıtap Yayın Tarihi/ Publication date of e-book

Aralık, 2019/ December, 2019

Web

<https://ucek2019.ogu.edu.tr>

<http://ucek.org>

<http://2019.ucek.org>

e-mail: ucek2019@ogu.edu.tr

Yer/Place

Eskişehir, Türkiye

© 2019

Bu kıtapdaki bildiri, ders tasarım atölyeleri, çalıştay ve panellere ait yazılar sadece kişisel özellikleri bakımından kontrol edilmiştir. Metinlerin içeriğinden tamamen yazarların sorumlu olup editörlerin bir sorumluluğu yoktur. Eserler, kaynak gösterilmek şartı ile alınabilir.

All responsibility of statements and opinions expressed in the articles/texts in this book is upon their authors. Quotation can be made with the condition of showing reference.

II

Kongre Onursal Başkanı / Honorary President of Congress

Prof. Dr. Kemal ŞENOCAK - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanı / Congress Chair

Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Kongre Düzenleme Kurulu / Organizing Committee

Prof. Dr. Semra GÜNAY - Anadolu Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Yaşar SARI - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Ali MEYDAN - Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi/Türkiye

Prof. Dr. Nazlı GÖKÇE - Anadolu Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. Erdoğan KAYA - Anadolu Üniversitesi/Türkiye

Doç. Dr. İsmail ACUN - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Dr. Niyazi KAYA - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Hakan CIRİT - Eskişehir İl Millî Eğitim Müdürlüğü/Türkiye

Araş. Gör. Dr. Aliye Nur ERCAN GÜVEN - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Araş. Gör. Rabia GÜRBÜZ US - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Araş. Gör. Z. Melis DEMİR - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Uğur ELMACI - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

Bülent ÜNALAN - Millî Eğitim Bakanlığı/Türkiye

XIII

Doç. Dr. Ayşegül ŞEYİHOĞLU - Trabzon Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Bekir Necati ALTIN - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Bülent AKSOY - Gazî Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Caner ALADAG-Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Cemal SARİ - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Çağrı ÖZTÜRK DEMİRBAŞ - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Emin TOROĞLU - Kahramanmaraş Sütcü İmam Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Erdoğan KAYA - Anadolu Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Güzin KANTÜRK YİĞİT - Karabük Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. İbrahim SEZER - Giresun Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. H. Adnan Arslantaş- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. İlhan Oğuz AKDEMİR - Fırat Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. İsmail ACUN - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Mehmet ÜNLÜ - Marmara Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Menem HAYIR KANAT - Yıldız Teknik Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Muhammed Zohir Ahmad - Universiti Sains Malaysia / Malezya
 Doç. Dr. Muhammed Zeynel ÖZTÜRK - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Murat TANRIKULU - Çankırı Karatekin Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Mustafa SAGDIÇ - Yıldız Teknik Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Mutlu YILMAZ - Ankara Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Münür BİLGİLİ - Marmara Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Necati TOMAL - Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Nevin ÖZDEMİR - Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Nuri YAVAN - Ankara Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Oana-Ramona ILOVAN - Babeş-Bolyai Üniversitesi/ Romanya
 Doç. Dr. Osman ÇEPNELİ - Karabük Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Rıdvan İLGAR - Çanakkale Onsekiz Martı Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. T. Ahmet ERTEK - İstanbul Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Taner ÇİFÇİ - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Adnan ALKAN - Sirt Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Ali İMAMOĞLU - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Alper UZUN - Balıkesir Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Aydın KILIÇASLAN - Trabzon Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Ayşe OKUYUCU - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Ayşe OKUYUCU - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Canan Zehra ÇAVUŞ - Çanakkale Onsekiz Martı Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Caner ALADAG - Necmettin Erbakan Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Celaleddin DURAN - Kastamonu Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Cennet ŞANLI - Pamukkale Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Çoçlar Kıvanç KAYMAZ - Atatürk Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Ebru AKKÖPRÜ - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Erdal GÜMÜŞ - Manisa Celal Bayar Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Fatih ORHAN - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Fatma ESEN - Bingöl Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Fisun BOZKURT - Pamukkale Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Hakan ONAL - Balıkesir Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. İsmail EGE - Uşak Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Mehmet ŞEREMET - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Muhammed KACMAZ - Sakarya Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Muhammet BAHADIR - Ondokuz Mayıs Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Nadire KARADEMİR - Sütcü İmam Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Neşe DUMAN - Çankırı Karatekin Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Öznur YAZICI - Karabük Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Recep YURT - Giresun Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Reşat GEÇEN - Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Salih BİRLİKÇİ - Atatürk Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Selahattin ÇELİK - Kils 7 Aralık Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Serpil MENTEŞE - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / Türkiye

XIV

Dr. Öğr. Üy. Şevki BABACAN - Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi /Türkiye
 Dr. Öğr. Üy. Yılmaz KESKİN - Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi / Türkiye
 Dr. Öğr. Üy. Ziya İNCE - Namık Kemal Üniversitesi /Türkiye
 Dr. Richard B. SCHULTZ - Illinois Mathematics and Science Academy (IMSA) / ABD
 Dr. Sergei BASIK - Conestoga College, Ontario / Kanada
 Dr. Uwe KRAUSE - Fomys of Applied Sciences Üniversitesi Tilburg / Hollanda
 Dr. Abdulkemir ŞEN - Eskişehir Osmangazi Üniversitesi/Türkiye

Kongre Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Aikaterini KLONARI - Üniversitesi of the Aegean/Yunanistan
 Prof. Dr. Abdulkadir SOYKAN - Balıkesir Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Adem SEZER - Uşak Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Adnan PINAR - Necmettin Erbakan Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Ahmet UYSAL - Ortadoğu Araştırmalar Merkezi Başkanı (ORSAM), Ankara, Türkiye
 Prof. Dr. Akif AKKUŞ - Hasan Kalyoncu Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Alaeddin TANDOĞAN - Karadeniz Teknik Üniversitesi (İT)/Türkiye
 Prof. Dr. Ali MEYDAN - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Barbaros GÖNENÇİL - İstanbul Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Bob KOLWOOD - James Madison Üniversitesi/ABD
 Prof. Dr. Cevdet YILMAZ - Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Duran AYDINÖZÜ - Kastamonu Üniversitesi / Türkiye
 Prof. Dr. Elsa PACHECO - Porto University / Portekiz
 Prof. Dr. Emilia SARNO - Pegaso Online University /İtalya
 Prof. Dr. Emin ATASOY - Bursa Uludağ Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Erdal AKPINAR - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Faruk ALAEDDİNOĞLU - Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Fatih AYDIN - Karabük Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Füsün BAYKAL - Ege Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Geny O'Reilly - Dublin City Üniversitesi / İrlanda
 Prof. Dr. Hakkı YAZICI - Atıfhan Kocatepe Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Harun TÜNCEL - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Hasan KARA - Pamukkale Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Inga GRYL - Üniversitesi Duisburg-Essen / Almanya
 Prof. Dr. İhsan BULUT - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Koji OHNISHI - Toyama Üniversitesi / Japonya
 Prof. Dr. Laura SOARES - Porto University / Portekiz
 Prof. Dr. Mete ALİM - Atatürk Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Murat SUNKAR - Fırat Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Mustafa Çiğ - Giresun Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Mustafa ERTÜRK - Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Mücahit COŞKUN - Karabük Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Özlem SERTKAYA DOĞAN - İstanbul Üniversitesi, Türkiye
 Prof. Dr. Ramazan ÖZEY - Marmara Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Saliha KODAY - Atatürk Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Selver ÖZÖZEN KAHRAMAN - Çanakkale Onsekiz Martı Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Serhat ZAMAN - Bursa Uludağ Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Simon CATLING - Oxford Brooks Üniversitesi (İ/ İngiltere)
 Prof. Dr. Stefanie ZECH - Üniversitesi of Eichstätt/ Almanya
 Prof. Dr. Sermin TAĞIL - İzmir Bakırçay Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Turhan ÇETİN - Gazî Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Türkân BAYER ALTIN - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. U.P. dr hab. Danuta PIROG - Pedagogical Üniversitesi of Cracow / Polonya
 Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI - Gazî Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Ünal ÖZDEMİR - Karabük Üniversitesi/Türkiye

XV

Prof. Dr. Yılmaz ARI - Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Yılmaz GEÇİT - Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi/Türkiye
 Prof. Dr. Yoshiyasu İDA - Üniversitesi of Tsukuba / Japonya
 Doç. Dr. Ali Ekber GÜLERSOY - Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye
 Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ - Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Cristiano PESARESI - Sapienza Üniversitesi of Rome/ İtalya
 Doç. Dr. Erol KAPLUNAN - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Hasan ÇUKUR - Dokuz Eylül Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Jennifer CARTER - Üniversitesi of the Sunshine Coast, Avustralya
 Doç. Dr. Oktay ALHASOV - Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi/ Azerbaycan
 Doç. Dr. Rehiman SEFEROV - Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi/ Azerbaycan
 Doç. Dr. Şenay GÜNGÖR - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Tuba ÇENGELCİ KÖSE - Anadolu Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Ahmet UYSAL - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Ayşegül TURAL - Bartın Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Feride ERSOY - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Mustafa GİRGIN - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Semra YILMAZ ÇILDAM - Sirt Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Taner KILIÇ - Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Vedat AVCI - Bingöl Üniversitesi/Türkiye
 Doç. Dr. Ü. Yavuz DEĞİRMENÇİ - Bayburt Üniversitesi/Türkiye
 Dr. Andrew FOKARD - Lancaster Üniversitesi, İngiltere
 Dr. Jörn SEEMANN - Ball State Üniversitesi/İndiana / ABD
 Dr. Karl Donert, EUROGEO Başkanı, Belçika
 Dr. Milan KUBIATKO - Žilina Üniversitesi- Žilina /Slovakya

XVI

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Tam Metin Bildiriler / Full Papers

11. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi.....	1
12. Sınıf Coğrafya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi.....	12
Geçmişten Günümüze Coğrafya Eğitimi	23
1913'te Yayımlanan Mufassal Memalik-i Osmaniye Coğrafyası Kitabında İstanbul Vilayetine Sunumu.....	28
Karikatür Haritalar ve Coğrafya Öğretimi	34
Situational Analysis and Problems of Geography and Economy Training in the Secondary School in Bulgaria.....	41
Üstün Yeteneklilerle Yenice Ormanlar ve Çevresinde Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi.....	51
İnönü İlçesinin Hüzün Turizmi Kapsamında İncelenmesi.....	57
Yükseköğretime Giriş Sınavlarında Coğrafya Sorularının Yıllara Göre Değişimi.....	68
Kelime İlişkilerinde Testi Araçlarıyla Ortaokul Öğrencilerinin Turizm Kavramına İlişkin Bilgi Yaptırımı İncelenmesi.....	74
2018 Yılı Sosyal Bilimler Öğretmenliği Lisans Programında Yapılan Değişikliklerin İncelenmesi....	86
Sosyal Bilimler Ders Kitaplarında Yer Alan Coğrafya Konularının Öğretiminde Kullanılan Etkinliklerin Değerlendirilmesi.....	92
Sosyal Bilimler Öğretmen Adaylarının Tartışmalı Konuların Öğretimine İlişkin Görüşleri	109
Ortaokul Öğrencilerinin Harita ve Coğrafi Koordinatlarla İlgili Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları.....	116
Sosyal Bilimler Dersleri İçin Sınıf Dışı Eğitim Alanı Olarak "Kurtuluş Yolu" (Şamsun-Türkiye)	127
Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye'nin Unesco Kültürel Miras Ögelerine İlişkin Bilgi Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma	138
Ortaokul Öğrencilerinin Politik Okuryazarlık Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	151
Sosyal Bilimler Dersinde Coğrafya Konularının Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	159
Sosyal Bilimler ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Coğrafya Öğretimine Yönelik Teknolojik Pedagojik ve Alan Bilgisi Yeterlilikleri.....	167
Sosyal Bilimler 6. Sınıf Ders Kitabında Yer Alan Göç Destanındaki Coğrafi Unsurların Milli Kimlik Bağlamında İrdelenmesi.....	183
Sosyal Bilimler Dersinde Öğrencilerin Yerel Coğrafi Bilgi Düzeyi: Kırıkkale Örneği.....	192
Sosyal Bilimler Eğitimi Alanında Coğrafi Kavramların Öğretimine İlişkin Çalışmaların İncelenmesi.....	206
7.Sınıf Sosyal Bilimler Ders Kitabında Yer Alan Soruların Üst Düzey Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi.....	219
Kuşaqlar Açısından Coğrafya Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Yöntem ve Teknikler ile Kullandıkları Materyaller	226
Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Coğrafya Eğitiminde Kullanılması: Sanal Arazi Gezileri.....	237

XVII

Türkiye'de Program ve Ders Saatleri Açısından Coğrafya Dersinin Değişimi.....	249
Ortaöğretim Öğrencilerinin Günümüz Dünya Sorunlarına Yönelik Tutumları: Sivas İli Örneği	263
Coğrafya Lisans Öğrencilerinin Politikaya İlişkin Duyuşsal Eğilimleri ile Davranışları Arasındaki İlişki	271
2006 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programlarında Yer Alan Coğrafya Derslerinin Karşılaştırılması	279
Uygulayıcı Öğretim Üyelerinin Bakış Açısından Coğrafya Lisans Programlarında Arazi Çalışmaları Sorunları ve Çözümleri.....	288
Öğretmen Adaylarının Coğrafya Disiplinine Yönelik Metaforlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Nicel Bir Çalışma)	297
Türkiye'de Coğrafya Öğretmen Adayları ile Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Bir Betimsel Analiz Çalışması	306
Öğretmen Adaylarının Ekolojik Ayak İzi	318
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Su Tüketim Davranışlarının Karşılaştırılması	328
Ziraat Mühendisliği, Biyoloji ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Su Tutumlarının Belirlenmesi	334
Sosyal Bilgiler Alanında Çevre Eğitimi Konulu Tez ve Makaleler Üzerine Bir İnceleme	341
Sosyal Bilgiler Öğretiminde Arcs Motivasyon Modeli: Ders Planı Örnekleri	357
Kanagawa-Jp ve Çanakkale –Tr Jeotermal Alan Kullanımı	365
Türkiye ve Türkmenistan Coğrafya Öğretim Programlarında Fiziki Coğrafya Konularının Dağılımı	378
Gezi Gözlem Tekniği Kullanım Engelleri Ölçeğinin Geliştirilmesi.....	389
Türkiye'de Kayaçlar ve Yeraltı Kaynakları.....	402
Coğrafya Öğretmenlerinin Teknoloji Okuryazarlıklarına Üzerine Bir Araştırma	409
Hidrografi Konularının Öğretiminde Aktif Öğrencinin Öğrenci Başarı Üzerine Etkisi	421
Doğal Ortamın Modellemesi ile Coğrafya Eğitimi	432
Dijital ve Çalışma Yaprakları ile Desteklenmiş Kavram Kartları Üzerinden Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularının Öğretiminde Kavramsal Anlamaya Etkisinin Karşılaştırılması	441
Filmier Yoluyla Coğrafya Öğretimi.....	455
Coğrafya Öğrenim Materyallerinin Artırılmış Gerçeklikte Güçlendirilmesi	462
Yükseköğretime Alımlarda Coğrafya Hangi Puan Türünde Olmalı?	468
Mekânı Algılama Becerileri Açısından Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının İncelenmesi	479
2005, 2011 ve 2018 Coğrafya Dersi Öğretim Programlarının Beceriler Açısından İncelenmesi	487
Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Coğrafi Beceriler Açısından İncelenmesi.....	499
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tablo ve Grafik Yorumlarının Beş Adım Çerçevesinde İncelenmesi.....	505
Coğrafya Eğitimi ve Mekansal Okuryazarlık	513
İklim Değişikliğinin Ekonomik Sektörler Üzerine Olası Etkileri: Trakya Yarımadası Örneği.....	520

Kapadokya Yaresinin (İç Anadolu Bölgesi) Yıllık Ortalama ve Mevsimlik Sıcaklıklarındaki Değişim ve Eğilimler	532
Restoring Faunal Diversity of Runka Forest Reserve in Safana Local Government Area, Katsina State Nigeria	550
Berit Dağları Bitki Örtüsünün Biyoklim Katları Doğrultusunda İncelenmesi	561
Babadag (Denizli) Heyelanı ve Çevresel Etkileri	573
24 Ocak 2019'da Antalya-Kumluca Yayla Yolunda Meydana Gelen Heyelan Olayı ve Beşeri Etkileri	585
Taşkın-Sel Konusunda Yapılan Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi	601
Doğal Afetlerin Turizme Etkileri: Eyoğullarıyökül Yanardağı Patlaması Örneği.....	612
Coğrafi İşaret Tescilli Maris Kırkağaç Kavununun Üretim ve Ticaretinin Coğrafi Özellikleri	618
Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Coğrafi İşaretlemenin Yapıldığı Tarım ve Hayvancılıkla İlgili Ürünler	632
Yerkabuğu Çökmelerine Akarsu Tepkisi: Karasu Nehri Örneği (Muş Havzası)	638
Yıldız İmağ Havzası'nın Sel ve Taşkın Potansiyelinin Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi.....	642
Acısu İmağ Havzasının Sel ve Taşkın Potansiyelinin Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi.....	660
Kurudere (Dazkırı/ Afyonkarahisar) Havzasının Sel Potansiyelinin Morfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi	677
Su Toplama Havzalarının Sistem ve Ekosistem Kavramları ile Karşılaştırılarak İncelenmesi	692
Havza Yönetiminde Ekolojik Risk Karakterizasyonuna Dayalı Bir Mekansal Karar Destek Modeli.....	699
Enerji Bütçesi Yetiştirilecek Alanların Belirlenmesinde Kullanılmak Üzere Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Bir Kıyaslaması	711
Yeşil Bina Uygulaması; Yeditepe Üniversitesi AR-GE Binası.....	721
İstanbul İli Kartal İlçesinde Gerçekleşen Trafik Kazalarının Mekansal Dağılımı	753
Yeşil Alanların Mekansal Dağılımının Jeo-İstatistiksel Yöntemlerle Analizi: Eskişehir Örneği	770
Tarihi Bilginin Haritalandırılması: Mustafa Kemal Atatürk'ün Hayatı	779
Meydana Gelen Orman Yangınlarının Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri ile İrdelenmesi: Ören Örneği	785
Geçmişten Günümüze Tekirdağ Şehirsel Alanının Tarihsel Gelişimi	794
Determining CO2 Carbon Storage Using Remote Sensing	802
İstanbul'da Yaşayan Göçmenlerin Entegrasyon Algıları ve Memnuniyet Düzeylerinin Ölçülmesi.....	808
Somalili Göçmenlerin Türkiye Üzerinden Batıya Göç Güzergâhları	820
Bursa'nın İç Çeşitliliğinin Anom Analizi ile İncelenmesi.....	827
Kenitten-Kıra Göçü: İzmir Urla Örneği Üzerinden Bir İnceleme	834
Akdeniz Bölgesinde Yerleşmelerin Yükselti Basamaklarına Göre Dağılışı	849

Yerleşmelerin Yer Seçiminde Etkili Olan Coğrafi Faktörler ve Yanlış Yer Seçimlerinde Risk Analizi.....	857
Aydın Metropolünde Kentsel Çevre Analizi (Kentsel Ekoloji) Çalışması: Söke Örneği	867
Seyhan Baraj Gölü Çevresi Şehirsel Mekânın Gelişim Analizi: Adana Şehri Çukurova İlçesi	885
Dönüşen Sadece Konutlar mı? Zeytinburnu'nda Kentsel Dönüşüm	899
Tekirdağ Şehri Millet Bahçesinin Coğrafi Planlama Süreci.....	907
Bölgesel Kalkınmada Çeşitlilik Endeksi Kullanılarak Bölgesel Dayanıklılığın (Resilience) Ölçülmesi: Türkiye Düzey-3 Bölgeleri Ölçeğinde	920
Türkiye ve Balkan Ülkeleri Arasında Kardeş Şehir İlişkileri	930
Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Sosyal Bilgiler Dersi Etkinlik Çalışması: Kaz Dağları Örneğinde Eko-Turizm Kavramı ve Eko Bilgi Kartları Etkinliği	939
Ekolojik Koşullara Göre Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıflandırması: Altheykü İlçesi (Balkesir)	959
Assessment of Urban Land Use Conflicts in Katsina Urban Area, Katsina State, Nigeria	967
Samsun'un Endüstriyel Miras Turizmi Potansiyeli	978
Doğu Kayrında (Fagus Orientalis Lipsky) Kütük Sürgünü ve Tohum Kökenli Bireylerde Büyümenin Karşılaştırılması	988
Adana-Ağyatan Kumul Ağaçlandırmalarında Kullanılan Bazı Türlerin Adaptasyon Yeteneklerinin Belirlenmesi.....	993
Franz Stöger ve Türkiye Ormanlığı Üzerine Etkileri.....	1001
Üzüm-İncir ve Yumurta İhracatında Ambalaj (Kutulama) Sorunları ve Ormanlık (1923-1937)	1010
The Importance of Medical and Aromatic Plants in the Development of Forest Villagers: Eastern Black Sea Region (Turkey) Sample	1019
Tabii ve Aromatik Bitki Ticaretinde Aktar-Müşteri İlişkileri: Yalova İli Örneği	1024
Doğal İhlamur (Tilia Spp.) Türlerinin Odun Dışı Bütünsel Orman Ürünü Olarak Türk Ormanlığı Açısından Yeri ve Önemi	1031
Matematik Öğretmenlerinin ve Öğretmen Adaylarının Dünya Haritasında Görüldüğü Şekilli Ülkelerin Yüzölçümlerine İlişkin Tahmin Becerileri Üzerine Bir İnceleme	1038
Ortaöğretim Matematik Ders Kitaplarındaki Coğrafya Alanıyla İlgili İçeriklerin İncelenmesi	1046
Öğretmen Adaylarının Atık Materyalleri Geri Dönüşümle Öğretim Materyaline Dönüştürme Süreci (Sinop Üniversitesi Örneği)	1053
Kontrol Listesi Yaklaşımıyla Ekoturizm Kaynaklarının Değerlendirilmesi: Van Sazlığı Örneği	1062
Enerji Kaynakları Kullanımının Mekansal Değişimi Şekillendirmesi Konusunda Bir Örnek: Doha	1069
Seyitgazi İlçesi Turizm Kaynakları Bilgi Sisteminin Oluşturulması	1089
Sivrihisar'ın Doğal Turizm Çekicilerinin CBS Aracılığıyla Değerlendirilmesi.....	1094
Sınıf Dışında Coğrafya Eğitimi: Karekod Destekli Scavenger Hunt Oyunu	1106
Hüzün Turizmi: Artırılmış Gerçeklik Teknolojisi ile Savaş Alanlarına Bir Zaman Yolculuğu.....	1128
Eskişehir'in Doğa Temelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi	1137

Yayla Turizmi: Karadeniz Bölgesi'ne Düzenlenen Turlar Üzerine Bir İnceleme	1144
Katakekaumene (Yanık Yöre)'de İnsanlığın İlk Ayak İzleri	1154
Termik Santralin Gölgesinde Can Çekişen Ağaçlar ve Onların Halkın	1173
Artırılmış Gerçeklik ile Dünya'ya Dokunuyorum	1193
Mekansal Planlama (Sizik) (Çavdarhisar Barajı Sulama Havzası Örneği)	1224
Çocuklar İçin Coğrafya Hikâyeleri: Unutulmuş Coğrafi Bir Kitabın Monografisi	1253
Lise Öğrencilerinin Küresel İsnama Sorununa İlişkin Algılarının Metaforlar ile Belirlenmesi	1289
Alışveriş Merkezlerinde Elektromanyetik Alan Kirişliği Farklılığı: Eskişehir İli Merkezli Örneği	1331
Türkiye, İtalya, Fransa, Almanya, İngiltere'nin Lise Öğrencileri Arasında Ekolojik Ayak İzi Karşılaştırması	1348
Geleceğin Okulları	1360
Turistik Alanların Yöre Halkına Ekonomik Etkilerinin Araştırılmasına Bir Örnek: Sart (Şarades)	1375
Eskişehir'in Adanası: Orta Sakarya Vadisi	1400
Merzifon (Amasya) İle Mecitözü (Çorum) İlçeleri Arasında Kalan Sahada Karşılaşma ve Karstik Şekiller	1408
10. Sınıf Coğrafya Dersi Konularının İnfografiklerle Öğretiminin Öğrenci Başarılarına Etkisi: Doğal Afetler Örneği	1436
Orta Sakarya Vadisi'nde Zeytin Yetiştiriciliği	1441
Kentsel Toponiminin Mekansal İlişkileri: Ceyhan Kenti Örneği	1449
Sağlık, Sürdürülebilir ve Yaşayan Üniversite Yerleşkeleri: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Meselik Yerleşkesi Örneği	1462
Derbent Deresi (Denizli) Türüsünde Coğrafyanın İzleri	1470
YÖK Atlas Veri Tabanına Göre Üniversitelerin Etki Alanındaki Değişimler: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği	1492
Bir Onomastik Denemesi: Turhal'ın Yazılmamış Tarihi.....	1505
Hidroelektrik Santrallerinin Çevresel Etkileri	1514
Enerji Savaşının Yükselen Aktörü: Doğu Akdeniz	1527
Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Yükseköğretim Kurumlarının Şehirleşmeye Etkileri.....	1535
Çalışanların Çevre ve Çevre Korumadaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama	1554
Yenilenebilir Enerji Kaynakları İçerisinde Odunsu Biyokütlelerin Değerlendirilebilirliği	1562
Yeni Bir Devletin Kalkınma Hamlesi Sanayi Kenti Karabük'ün Kuruluşu ve Kentsel Gelişim Süreci	1569
Bir Kültür Coğrafyası Araştırması: Teke Yöresi Tahtacları Örneği.....	1582
Ortaöğretim Öğrencilerinin Yalın Çevrelerindeki Bitkileri Tanıma Düzeylerine Gezi-Gözlem Yönteminin Etkisi: Karma Yöntem Çalışmasına Bir Örnek	1598
Kültürel Coğrafya Açısından Patasona Romani	1612

Roma Kentlerinin 'Kentsel Ekoloji' Yönüyle Değerlendirilmesi.....	1618
Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Doğa Kavramını Yönelik Metaforik Algıların İncelenmesi.....	1631
Çocuk Coğrafyalarında İnternet ve Mahremiyet.....	1643
Kültürel Coğrafya Açısından Karahacılı Yürükleri: Serik Örneği.....	1649
Konya Fay Zonu'nun Görelî Tektonik Aktivitesinin Akarsu Uzunluk-Gradyanı (S) ve Normalize Uzunluk-Gradyanı (Sik) İndisleri İle İncelenmesi.....	1657
Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri Çerçevesinde Öğretmenlik Uygulaması Dersinin İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma.....	1669
Biodiversity of Sürmene Forest Chiefdom.....	1686
Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Kazanım- Metin Analizi.....	1695
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Proje Tabanlı Öğrenme Yetkinlikleri.....	1704
Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Metafor Çalışmalarının Eğilimleri.....	1714
Cartographic Design of Historical Maps: Symbolizing Geographic Phenomena.....	1730
Engelli Turizm'i ve Engelli Bireylerin Turizm'de Yaşadığı Sorunlar: KİS Örneği.....	1741
Karakaya Baraj Gölü'nde Ulaşılabilirlik Sorunu ve Karayolu Proje Önerileri.....	1750
Coğrafi Faktörlerin Amasya'da Kara Ulaşımına Etkileri.....	1761
Yaşlı Bireylerin Yaşadıkları Mekânların "Doğru Yerde Yaşlanmaya - Başarılı Yaşlanmaya" Uygunluğunun Analizi: Antalya - Afyonkarahisar Karşılaştırmalı Örneği.....	1779
Eskişehir'deki Üniversite Öğrencilerinin Şehir Algısı.....	1787
Afetler Konusunda Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Genel Eğilimleri.....	1793
Lisans Öğrencilerinin Deprem Farkındalıkları İle Sürdürülebilir Deprem Farkındalıkları Arasındaki İlişki Düzeyleri.....	1807
Osmanlı Mimarlığında Mekânsal Sürdürülebilirlik.....	1817
Türkiye'de Kültürel ve Politik Ekoloji Konusunda Yapılan Çalışmaların İçerik Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi.....	1824
Coğrafya Eğitimi Nerede? Uluslararası Bir Perspektif.....	1836
Coğrafi Bilincin Geliştirilmesinde Coğrafi İşaretili Ürünler ve Markalaşmanın Önemi.....	1844
Değirmen Boğazı Tabiat Parkı Donatı Elemanlarının ve Ziyaretçilerin Rekreasyonel Memnuniyetinin Değerlendirilmesi.....	1854
Sürdürülebilir Üretimde Yeşil Binaların Rolü: Schneider Electric (Manisa) Örneği.....	1871
Earthcaching Oyununun Yer Bilimleri ve Coğrafya Eğitimindeki Potansiyelleri.....	1879
Coğrafya Ders Kitaplarında Ölçme ve Değerlendirme Çalışmaları: Uluslararası Karşılaştırmalı Bir Analiz.....	1907
Türkiye'de Kültürel Turizm Çekiciliklerinin Mekânsal Dağılışı.....	1921
Nüfusun Yaşlanma Sorununa Bir Örnek Katkılı Çayı Havzası.....	1938
Öğretmen Adaylarının Doğal Afetlere Yönelik Duyuşsal Eğilimlerinin Belirlenmesi.....	1948
Ortaokul Öğrencilerinin İklimle İlgili Coğrafi Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları.....	1957

Hüzün Turizmi: Artırılmış Gerçeklik Teknolojisi İle Savaş Alanlarına Bir Zaman Yalculuğu.....	1968
Özel Yetenekli Öğrenciler İçin Zenginleştirilmiş Öğrenci Merkezli Coğrafya Etkinlikleri.....	1977
Trabzon Halkının NATO Algı-Bilgi İlişkisi.....	1980
Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Örneği.....	1989
Mekân Algılamaya ve Konum Analizi Becerilerinin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında İncelenmesi.....	2006
Çocuğun Doğal Çevresi Açısından Okul Öncesi Müfredatının İncelenmesi.....	2014
Altınapa Havzasının (KB Konya) Vadi Tabanı Genişliği-Vadi Yüksekliği Oranı (Vf) İndisi İle Morfometrik Analizi.....	2018
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Coğrafya Konularının Öğretiminde Fotoğraf Kullanım Durumu.....	2031
Curriculum in the Teaching of Geography: Turkey vs. Bosnia and Herzegovina.....	2037

Poster Bildiriler / Posters

European Cities with Green Concepts of Life and Environmentally Friendly Infrastructure.....	2043
How to Bring the Ideas of "Young Geographers" Into Geography Classes?.....	2056
Türkiye İklim Politikaları.....	2062
Ülke Bayraklarında Coğrafyanın İzleri.....	2074

Ders Tasarım Atölyeleri / Workshops of Course Design

Coğrafya Öğretiminde Hikayeleştirme.....	2113
Karekod Destekli Sınıf Dışı Mobil Oyunlarla Harita Becerilerinin Geliştirilmesi.....	2117
Coğrafya Müzesi.....	2126
Öğrenci Merkezli Eğitimde 6 Şapka Tekniğinin Coğrafya Dersinde Kullanılması.....	2130
Deprem Simülatörü.....	2134
Web 2 Araçları İle Coğrafya Öğretimi.....	2152
Yaratıcı Drama Yöntemi İle Harita & Matematik Okuryazarlığı.....	2160

Panel

İlköğretimden Yükseköğretime Coğrafya Eğitimi: Dekanlar Konuşuyor.....	2165
--	------

Tam Metin Bildiriler / Full Papers

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Terimi Olarak Çevreye İlişkin Değerleri.....	2175
Mikro Havza Ölçeğinde Toprak Organik Karbon İçeriği İle Arazi Kullanımı-Arazi Örtüsü İlişkisinin Belirlenmesi.....	2195

